

MARLON
DŽEJMS

MESEČEVA
VEŠTICA,
PAUKOLIKI
KRALJ

Prevela
Eli Gilić

— Laguna —

Naslov originala

Marlon James

MOON WITCH SPIDER KING

Copyright © 2022 by Marlon James

Translation copyright © 2023 za srpsko izdanje, LAGUNA

Za Širli

SADRŽAJ

ONI ŠTO SE POMINJU U OVOM SVEDOČANSTVU	23
1. BEZIMENA ŽENA	31
2. DEVOJČICA JE ŽIVOTINJA KOJU LOVE	309
3. MESEČEVA VEŠTICA	425
4. VUK I MUNJOPTICA	571
5. NIJE ORIKI	697
IZJAVE ZAHVALNOSTI	731
<i>O AUTORU</i>	733

LEGENDA

1. FASISI
2. MANTA
3. IJUBIČASTI GRAD
4. DŽUBA
5. KU
6. GANGATOM
7. LUALA LUALA
8. KONGOR
9. MFTU
10. MALAKAL
11. DOLINGO
12. KALINDAR
13. VAKADIŠU
14. NIGIKI
15. LIŠ

**SEVERNE
ZEMLJE**

14

15

JUŽNE ZEMLJE

LEGENDA

1. VAKADIŠU
2. GO
3. NIGIKI
4. LIŠ
5. POTOPLJENI GRAD
6. MASI
7. VEME VITU
8. OMORORO
9. MARABANGA

KONGOR

LEGENDA

1. KUĆA ROBE I USLUGA ZA UŽIVANJE GOSPOĐICE VADADE
2. KUĆA BASUA FUMANGURUA
3. PROLAZ TRGOVACA MIRISIMA
4. KULA CRNOG KOPCA
5. KUĆA STAROG GOSPODARA
6. VOJNA UTVRDA KONGORSKOG VOJNOG ZAPOVEDNIKA
7. VELIKA DVORANA ZAPISA
8. STARA KUĆA KOJA TONE
9. KANAL NIMBE

FASISI

BAGANDA

MIDŽAGAM
(Lebdeći grad)

TAHA

IBIKU

AGLIKO

PREMA MANTI

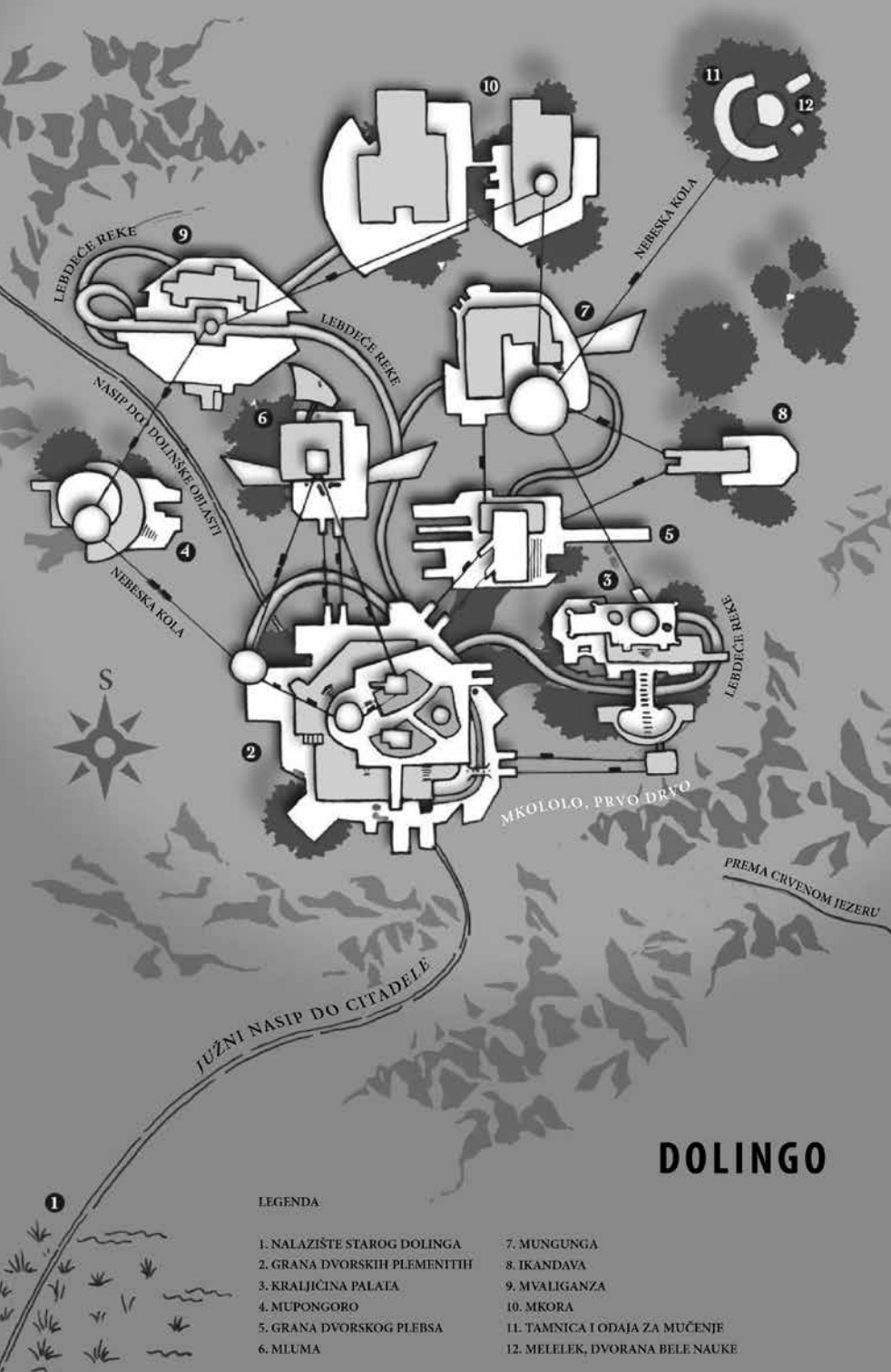
LEGENDA

1. SVETSKI BAZAR
2. BIMBOLINA KRČMA
3. LEBDEĆA DONGA
4. VOJNE BARAKE
5. KEMEOVA KUĆA
6. KUĆA PRIJAVE
7. KRALJEVSKI POSED

PREMA JUŽNIM KRALJEVSTVIMA

PREMA REČNIM PLEMENIMA

DOLINGO

LEGENDA

1. NALAZIŠTE STAROG DOLINGA	7. MUNGUNGA
2. GRANA DVORSKIH PLEMENTITIH	8. IKANDAVA
3. KRALJIČINA PALATA	9. MVALIGANZA
4. MUPONGORO	10. MKORA
5. GRANA DVORSKOG PLEBSA	11. TAMNICA I ODAJA ZA MUČENJE
6. MLUMA	12. MELELEK, DVORANA BELE NAUKE

PREMA UVRAČANIM BRDIMA

MALAKAL

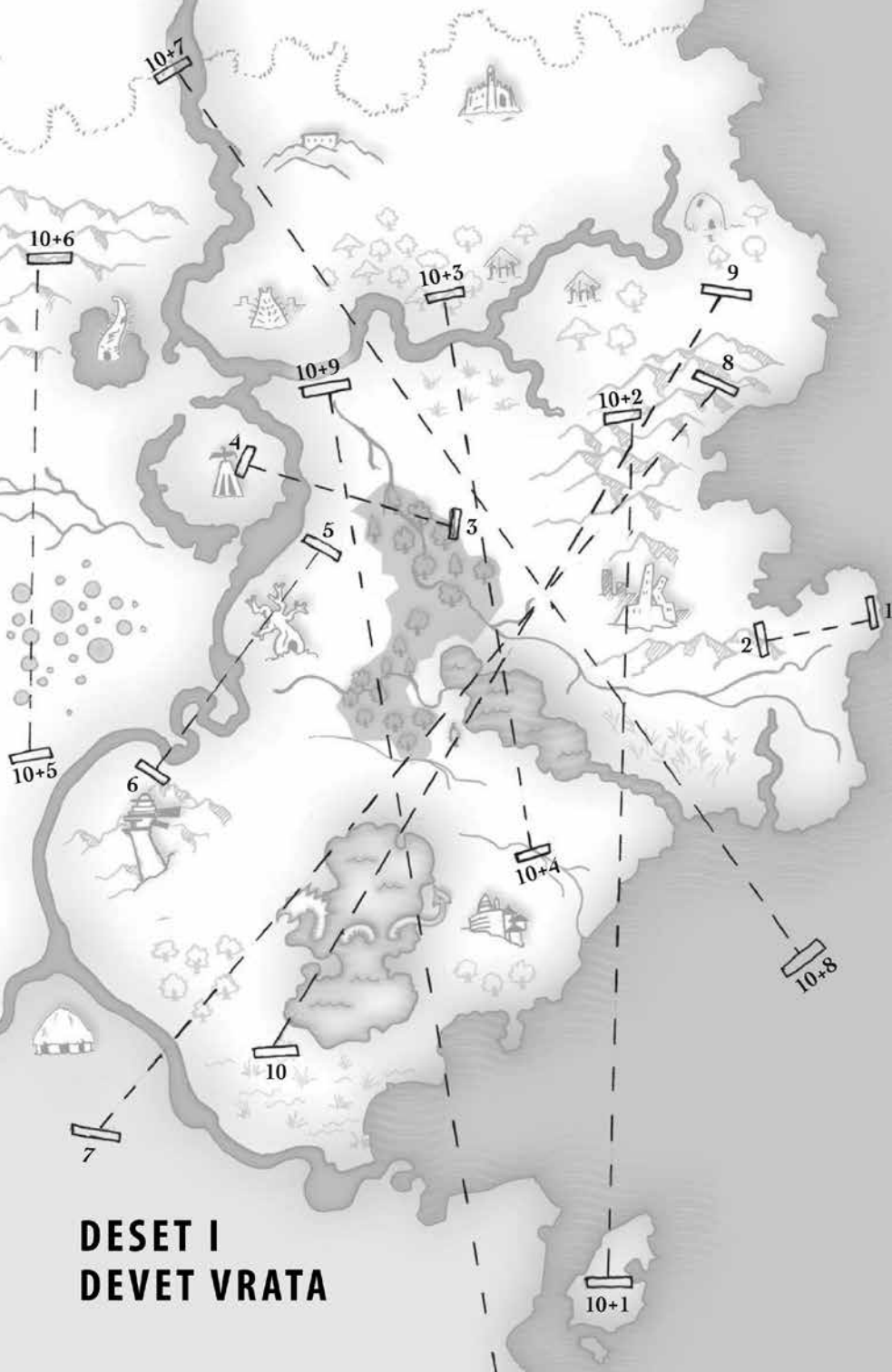
LEGENDA

1. SEVERNA UTVRDA	6. TRAGAČEVA KRČMA
2. KUČA BEZ VRATA	7. SRUŠENA KULA
3. KUČA BELEKUNA VELIKOG	8. POTKRALJEVA KAPELA
4. ISTOČNE BARAKE	9. JUŽNA UTVRDA
5. ZAPADNA UTVRDA	

PREMA DOLINI
UVOMOVOMOVOMOVO

**DESET I
DEVET VRATA**

10+1

ONI ŠTO SE POMINJU U OVOM SVEDOČANSTVU

U MITUU I KONGORU

SOGOLON, zvana i Zabranjeni Ljiljan i Mesečeva Veštica

NJEN OTAC

NAJSTARIJI BRAT

SREDNJI BRAT

NAJMLAĐI BRAT

PITON ŽENA

GOSPOĐICA AZORA, vlasnica kuće robe i usluga za uživanje

JANJA, jedna njena kurva

DINTI, još jedna

GOSPODARICA KOMVONO, zapovednička žena

GOSPODAR KOMVONO, njen muž

GOSPA GOSPODARICA MORONGO, njena sestra

UKUNDUNKA, čudovište vezano za amajliju

KUVARICA, znana kao Kuvarica

NANIL, robinja

KEME, kraljevski izviđač, maršal fasiske Crvene vojske

VANGEČI, žena Basua Fumangurua

MILITU, isto njegova žena

OMOLUZUI, senoviti demoni koji šetaju po krovovima

MOSI OD AZARA, treći starešina kongorske poglavičine vojske

VEŠTICE MAVANA, zemljane sirene, to jest blatne dženguje

U FASISIJU

JETUNDE, Kemeova žena

KEME, sin

SERVA, ćerka

ABA, ćerka

LURUM, sin

EHEDE, sin

MATIŠA, ćerka

NDAMBI, ćerka

BEREMU, lav

MAKAJA, drugi lav

GOSPA GOSPODARICA DAUNGAURAU, dvorjanka kraljevske kuće Fasisi

GOSPA KABU, dvorjanka

GOSPODAR KABU, njen muž, takođe dvorjanin

SANGOMINI, Sangomini šegrti, sekta prizivača duhova i pronalazača veštica

KVAŠ KAGAR, kralj celog Severa i otac princa Likuda, od kuće Akum

KRALJICA VUTU, njegova druga žena

DŽELEZA, njegova sestra

LOKDŽI, njegova sestra

KVAŠ MOKI, sin Kvaša Kagara, ranije princ Likud

ADUKE, njegov sin blizanac, kasnije Kvaš Liongo
ABEKE, njegov sin blizanac
EMINI, princeza, njegova sestra
MAJOZI, princ, njen muž
KVAŠ ADUVARE, Liongov sin
KVAŠ NETU, Aduvareov sin
KVAŠ DARA, Netuov sin
OKIJAME, kraljevi glasnici
AJESI, kraljev savetnik
ALAJA, južnjački lutajući pesnik
ĐABE, plaćenik, Sedam krila
AUMAU, Kemeova prijateljica
BIMBOLA, vlasnik krčme u Gou
OLU, ratni heroj, zapovednik Kagarove vojske
VUNAKVE, princezina sluškinja
ITULU, princezina sluškinja
GLAVARKA, vrhovna princezina sluškinja
ASAFa, general u Kagarovoj vojsci
DIJAMANTE, drugi general
SKALA, mrtvi stariji
KANTU, berserk
BOŽANSKO SESTRINSTVO, monahinje tvrđave Manta

NA JUGU

BUNŠI/POPELE, vodeno božanstvo
NSAKA NE VAMPI, plaćenica
OSEJE, njena sestra
NIKA, plaćenik
BISIMBE, ubilačke vodene nimfe

BOLOM, južnjački lutajući pesnik
IKEDE, njegov praunuk, isto južnjački lutajući pevač
JUMBOJE, travnati vilenjaci
ČIPFALAMBULA, velika riba

U MANTI

LETABO, monahinja
LISISOLO, sestra Kvaša Dare
NINKI NANKA, rečni zmaj
PRINC OD MITUA, kao što piše
BASU FUMANGURU, stariji iz Severnog kraljevstva
SESTRA NAMESNICA, vrhovna monahinja božanskog se-
strinstva

U DOLINGU

DŽAKVU, taktičar južnog kralja (preminuo)
ŽENA NNIMNIM, gospodarica isceljenja i okrepljujuće magije
KRALJICA DOLINGA, kao što piše
NJEN SAVETNIK
BELI NAUČNICI, najmračniji prizivači duhova i alhemičari
IPUNDULU, vampirska munjoptica
IŠOLOGU, Ipundulu bez gospodara
SASABONSAM, žderač ljudskog mesa s krilima slepog miša
ADZE, vampir i roj insekata
ELOKO, travnati trol i ljudožder
DEČAK, Lisisolin sin, neimenovan

U MALAKALU, KASNIJE KONGORU

SEDAM KRILA, plaćenici

SEDOGO, veoma visok muškarac koji nije džin

AMADU, trgovac robljem

BIBI, njegov sluga

TRAGAČ, lovac znan samo po tom imenu

LEOPARD, lovac koji menja obličja i znan po još nekoliko imena

FUMELI, Leopardov lukonoša

ZOGBANUI, trolovi rodom iz Krvave močvare

VENIN, devojčica odgajena kao hrana za zogbanue

Prevoditeljka napomena

Marlon Džejms, dobitnik Bukerove nagrade, profesor književnosti na koledžu *Makalester* i profesor kreativnog pisanja, poznat je po poigravanju stilom i zanemarivanju pravopisnih i gramatičkih pravila. Izjavio je da bi oborio svoje studente ako bi pisali kao on. U romanu *Crni Leopard, crveni Vuk* želeo je da likovi zvuče autentično - kao da su izašli iz gvođenog doba u Africi te je izučavao afričku gramatiku, usvojio šta mu je odgovaralo i odbacio sva pravila koja je doživeo kao moderna. Tako njegovi likovi kažu *razmeni ćemo reči umesto trebalo bi da razgovaramo, pravio sam tišinu među nama umesto ćutao sam, kažu suze su mu tekle reke niz lice, između odavde i jezera*. A životinje što pričaju, čudovišta i veštice, budući neuki, koriste konstrukcije *on izdao mi umesto izdao nas je, polomio ona nogu umesto polomio joj je nogu...* Džejmsovi junaci uglavnom sebe stavljaju na prvo mesto u govoru, prave znatnu razliku između muškarca i dečaka, tako da se reč čovek retko koristi, idiomi neretko nisu idiomi a pravila interpunkcije takođe su promenljiva. U ovom nastavku prevladuje sadašnje vreme čak i kad se odnosi na prošlo i buduće.

1.

**BEZIMENA
ŽENA**

K'hwí mahwin.

PRVO POGLAVLJE

Jedne noći sam bila u džungli snova. To nije bio san, nego sećanje koji mi je uskočilo u san da ga prisvoji. A u snu sećanja je devojčica. Vidi devojčicu. Devojčicu koja živi u staroj termitskoj humci. Njena brata tri, koji žive u velikoj kolibi, kažu da humka izgleda kao trulo srce džina okrenuto naopako, ali ona ne zna šta išta od toga znači. Devojčica, ona čvrsto naslanja usne na šuplji trbuh humke, čiji su zidovi od crvenog blata i grubi na dodir. Nema prozora ako ne zoveš rupu prozorom, a ako je tako, onda mnogo prozora, stvaraju se posvuda i čine da joj svetlost preseca telo gore, dole i ukoso, teraju vrućinu da se ušunja i ostane, i duvaju vetar da vijuga oko šupljine. Termiti je odavno napuštaju, tu humku. Mesto gde niko ne bi držao psa, ali vidi kako to je gde drže nju.

Dve noge se izdužuju, ali i dalje dva štapića, glava se povećava, ali grudi još ravne kao zemlja, možda je u godinama pre nego što joj se telo oslobodi, ali niko se ne trudi da broji njene godine. A ipak ih obeležavaju svakog leta, obeležavaju ih besom i tugom. Oni, njena braća. Tako oni obeležavaju njeno rođenje, o. U to doba godine osećaju zlobu kako pluta do njih poput oblaka, a ona je krivac tome. Dakle, ona skuplja usne jer je to

čvrsto, njene usne čvrste kao zglobovi koje steže. Odlučnost na njenom licu odgovara njenom mozgu. Eto. Rešila je. Pobeći će, ispuzaće iz te rupe i trčaće i nikad neće prestati da trči. I ako joj nožni prst otpadne, trčaće na peti, a ako peta otpadne, trčaće na kolenu, a ako koleno otpadne, puzaće. Možda kao beba koja se vraća majci. Njenoj mrtvoj majci koja nije poživela da joj nadene ime.

Po malom svetlu što kroz ulazne rupe dolazi pa odlazi, ona broji dane. Po vonju kravljih govana, zna da jedan brat rilja zemlju da posadi nove useve, a to može značiti samo da je ili arb ili džidada, deveti ili deseti dan meseca kamsa. Još jednom se osvrće i vidi veliki list na koji oni sinoć bacaju kašu, jedan od samo dva puta kad je hrane svake četvrtine meseca. Kad se sete. Uglavnom je samo puštaju da gladuje, a ako se konačno sete, kasno noću, kažu da je ionako dockan, možda je neki duh nahrani u snovima.

Vidi devojčicu. Gledaj devojčicu dok sluša. Dok njena braća viču kad da seju proso, a kad da odmore zemlju, ona uči da razlikuje godišnja doba. Dani kiše i dani suše govore joj ostalo. Inače, samo je izvuku iz termitske humke konopcem vezanim za obruč koji joj drže oko vrata, vežu je za granu i vuku kroz polje, vičući joj da rukama ore kravlja govna, kozja govna, svinjska govna i jelenska govna. Rukama kopaj zemlju i mešaj govna duboko da bi tvoja hrana, koju ne zaslužuješ, porasla. Devojčica je rođena s ispaštanjem na leđima. I trojici braće se nikad neće sasvim iskupiti.

Gledaj dečake. Njena braća, dva starija smeju se najmlađem koji urla. Dečaci kao kad su se rodili, bez ičega na sebi osim žutih, crvenih i plavih slamenih jastučića na laktovima i cevanicama i majušnim slamenim štitnicima preko zglobova. Dva starija nose šlemove koji izgledaju kao slameni kavezi na glavama. Žuti i zeleni šlemovi. Devojčica ispuzi iz svoje furune da ih gleda. Njen najstariji brat vrti motku visoku kao kuća. On se okreće i vrti i skače kao da igra. Ali onda se kotrlja, skače i

zamahuje motkom pravo prema vratu srednjeg brata. Srednji brat vrišti.

„Kurvinodete!“

„Mi od iste majke“, kaže najstariji brat i smeje se. Okreće se dok trepneš, ali ipak je prespor. Motka mu pali vatru na levom ramenu. On se okreće, smejući se iako udarac pušta krv. Sad će to uraditi. Steže motku obema rukama kao sekiru i trči za bratom, obasipa ga jednim udarcem za drugim. Srednji brat dvaput udara, ali najstariji je prebrz. Zamah i zamah i zamah i udarac i udarac i udarac. Posekotina na grudima, posekotina na levoj ruci, posekotina na donjoj usni, raspolutivši je.

„To samo igra, brate“, kaže srednji brat i pljune krv.

Najmlađi brat pokušava da zategne veliki šlem na malu glavu, ali ne uspeva. „Mogu da pobedim obojicu“, kaže on.

„Vidi ti ovo malo govno. Znaš li zašto idemo na dongu, dečko?“, pita najstariji brat.

„Nisam budala. Ideš da pobediš u borbi motkom. Da ubiješ budalu koja te izazove.“

Oba brata se zagledaju u najmlađeg kao da je stranac koji se upravo pojavio među njima.

„Ti premlad, brate.“

„Hoću da se igram!“

Najstariji brat se okreće prema njemu.

„Ne znaš ništa o dongi. Znaš li za šta je ova motka?“

„Ti gluv? Kažem da se boriš, i da ubijaš!“

„Ne, govno malo. Ovo je prva motka. Kad pobediš, možeš da koristiš svoju drugu motku. Pitaj bilo koju lepu devojkicu koja dođe na borbu motkama.“

Smeška se srednjem bratu, koji mu uzvraća. Najmlađi brat zbunjen.

„Ali na borbi motkama možeš da koristiš samo jednu motku, ne dve.“

„Kao što rekoh. Premlad.“

Srednji brat upire prstom u kurac najmlađeg brata.

„Ha, motka najmanjeg brata je samo grančica.“

Dva brata se smeju dovoljno dugo da bes dođe na lice najmlađeg brata, ne zato što i dalje ne shvata nego zato što razume. Mala devojčica gleda. Kako on grabi motku, koliko daleko unazad povlači zamah, koliko jako udara, posred leđa srednjeg brata. On viče, najstariji brat se munjevito okreće i njegova motka brzo tresne najmlađeg po čelu, ponovo zamahuje i udara ga iza kolena. Najmlađi brat pada, a najstariji mu pljušti udarce po celom telu. Najmlađi vrišti, a srednji grabi najstarijeg za ruku. Odlaze, ostavivši najmlađeg da zapomaže u prašini. Ali čim vidi da ga niko ne gleda, on prestaje da plače pa potrči za njima. Devojčica se šunja dalje od kolibe i uzima motku koju su ostavili. Jača i tvrđa nego što je očekivala, i duža. Tripud duža od njene visine. Ona zamahuje, udara zemlju i budi prašinu.

Čekamo da vikne četiri puta, eto šta radimo, priča joj najstariji. Dan otišao, ali noć još ne dolazi, a on joj dvaput cima lanac da joj dozvoli da izađe iako je uglavnom samo izvlači bez upozorenja i dok je dovuče do sebe, devojčica se guši. Palmino vino vrti mu glavu, što znači da će pričati o stvarima koje niko nije u blizini da čuje. Cima lanac kao da vuče tvrdoglavog magarca, a ipak je to jedino vreme kad joj dozvoljava blizu kuće. A kad to radi, devojčica se sreće s nepovezanim sećanjem, na to kako je otac podiže i osmehuje joj se, ali osmeh se brzinski ukiseli i ruke mu postaju slabe i prolazi jedan treptaj dok ona lebdi u vazduhu pre nego što padne u prašinu. Čekamo da majka vikne četiri puta, kaže on, jer četiri puta znači da je dečak, a tri da je devojčica. Ali majka nije uzviknula.

Najstariji brat priča priču, ali palmino vino ga tera da je kazuje bez oblika. Vidiš mog oca? Vidiš njegov ponos kad majčin stomak počinje da se istura kao da je vodi? Tri sina uskoro će biti četiri, a ako je kćerka može da je uda ako se obogati ili da je proda ako osiromaši. Tvoja braća gledaju kako tvoj otac broji

dok se beba rodi jer će se ona poroditi u kući svoje majke. Svi čekamo da čujemo vesti o dečaku, ali tvoj najmlađi brat najviše jer će on konačno postati stariji brat i raditi ono što starija braća rade. Tvoj otac čeka vesti, ali se i odmara jer konačno sluša šta mu žena govori, Mužu, ova mala kuća ne valja. I napravi je većom, on čini, izbija zid do ambara za pšenicu i pravi ga u veću sobu za dva starija dečaka, pa pravi još jednu sobu za mlađeg dečaka i dečaka što dolazi, pa još jednu sobu za majčino šivenje jer je ona najdivnija među ženama. I jednu za babu koju mrzi, ali ne može dozvoliti da živi sama. Čekamo da majka vikne četiri puta. Ali četiri krika ne dolaze, a ne dolaze ni tri krika. Kad dođemo do babine kolibe, ona kaže: Beba, ona izlazi s nogama napred i pupčanom vrpcom oko vrata. Moja kćerka krvari i krvari i krvari dok ne iskrvari sve, a onda joj oči pobele i ona ode. *Ko oroji adekwu ebila afingwi*, kaže baba, ali još nije bilo vreme da ona predahne. Mala đavolice, majkoubico, ti si kao ona jedna tačka od koje celo oko oslepi.

Vidi kako donosiš kletve na ovu kuću! Moj otac počeo da plače jednog jutra, da igra sledećeg, pa onda da vrišti na pretke zbog njihove pokvarene zabave noću. Mi pričamo sa sveštenikom, kaže on. Mi nosimo amajliju, mi zazivamo bogove grmljavine i bezbednog putovanja, ne jedemo salo, ni zrno, ni meso ubijeno strelom, pa zašto nam onda bogovi donesoše patnju? Ona se raduje svom trbuhu, ona se raduje svom mužu i mi ne ležemo zajedno šest mesečevih krugova, pa zašto nam onda bogovi donesoše patnju? Zašto, kad izlivamo ponude i hvalimo boginju reka koja upravlja vodom u materici? Niko ga ne zove ludim sve dok ga jednog dana ne vidimo kako se sklopčao naopako, koleno iznad grudi i piša sebi u usta. Posle toga, zovemo ga ludim. Treći dan posle rođenja je obred imenovanja, ali niko ne dođe i niko ne ode. Niko se ne usuđuje da ti da ime jer si kletva, a jedino što je gore od rađanja kletve je nadenuti kletvi ime jer svaki put kad kažeš ime, dozivaš nesreću. Stoga nema imena za tebe. I još ovo, malena, niko

ti ne pljune krokodilski biber u usta da spreči da postaneš sramna žena i niko ti ne načini ogrlicu od gvožđa da te odvoji od sveta duhova.

Nova noć. Devojčica oseća povlačenje lanca na vratu, ono se pretvara u vuču pa u cimanje iz termitske humke, toliko jako da ona izleće kroz mali ulaz i pravi veću rupu. I cimanje se nastavlja, kroz blato i prašinu, i kokošja govna, umalo joj ne lomi vrat sve dok se devojčica ne uhvati za lanac, sve dok ne vidi da se sve više približava kući. Okreće se i vidi niko je ne vuče, ali čuje gmizanje po tlu. Džinovski beli i žuti piton repom kači lanac dok ide prema kući, ne znajući da vuče devojčicu. Devojčica, ona se boji šta će piton učiniti kad stigne do kuće njene usnule braće. Ali krik joj ne dolazi na usta, ni uzvik, ni vapaj.

Ali tad pitonov rep sklizne iz lanca. Ne sklizne, ona ga vidi u mraku. Rep se sve više smanjuje kao da zmija usisava samu sebe. Rep se smanjuje kako se zmija raskrupnjava, raste, kao čaura, jer mnogo pokreta tutnji pod kožom. Bele i žute izbočine se okreću i rastežu i obrću i kotrljaju sve dok dve šake ne probiju kožu i ne pokidaju celo telo. Koža spada i podiže se naga žena. Ta žena se nijednom ne osvrne, samo ide prema kući i oko jedne strane. Mala devojčica je prati nekoliko koraka iza, do zadnjeg dela kuće, dok se piton žena penje kroz prozor srednjeg brata. Ona sedi u prašini i mraku, slušajući tišinu, sve dok muški uzvik ne dolebd i iz bratovljeve sobe. Glasniji i glasniji, taj uzvik, dovoljno glasan da je natera da skoči na noge i dotrči do prozora, koji je previsok za nju, tako da u mraku traži nešto na šta će se popeti i nalazi samo hoklicu s jednom slomljenom nogom. Uljana lampa slabo osvetljava sobu. Njen brat je na podu i piton žena ga jaše. Skače gore-dole kao da pokušava da uhvati nešto, brat se trza i uvija kao da ga neko grubo bije. Onda on viče da ga dokrajči, on mrtav, i celo telo mu se ruši na pod. Onda on brizne u plač iako piton žena ne kaže ništa sve to vreme. Niko ne dolazi ovamo osim ove kurve veštice, kaže on. Ja nisam kurva ni veštica, ti samo proklet, odgovara ona.

Ti i tvoja braća i vaš ludi otac i mrtva majka. Toliko prokleti da vam se samo kurve približavaju.

„Trebalo bi da ubiješ devojčicu“, kaže piton žena.

„Već probao da je ubijem, ali ona se vraća“, odgovori brat. Mala devojčica umalo ne padne sa stolice.

„Četiri dana pošto ona otera mog oca u ludilo, a moju majku u drugozemlje, mi, moja braća i ja, odnesemo je i ostavimo u dubokom šipražju. Ali veruješ li da prokleta devojčica nalazi put natrag? Ona još i ne puzi. Ljudi iz sela kažu da je Jumboje, travnati vilenjaci, hrane nektarom i izmravljenim orasima. Mala čarobnica, zvali su je. Zbog nje, selo nas izbegava. Krive nas kad kiša ne padne, ili usevi slabo rode. Slušajte, kažem ja ljudima, dođite i uzmite je ako je želite. Baš me briga šta ćete da radite, ali niko ne dođe. Nas tri se sami podižemo hranom koju nam ljudi ostavljaju dok ne možemo sami da je gajimo. Ona je razlog što nas izbegavaju. Zbog nje neću imati nijednu ženu osim tebe.“

„Ja ne tvoja žena“, kaže piton žena.

Mnogo mesečevih krugova dolazi i odlazi, noseći godine sa sobom. Ona je sad veća, s kosom u prljavim pramenovima što vise dok ih ne pokida i glasom koji nekad prevari njenu braću da pomisle kako čuju majku. Ona uči o ponašanju velikih ljudi jer joj nijedna izlanuta reč ne promiče. Više od dvaput najmlađi proba da je ošamari, ali ona mu hvata ruku i vraća mu šamarom. Niko je ne uči pesmama te smišlja svoje, i počinje da vidi nebo na kraju konopca. A ipak i dalje živi u termitskoj humci, i dalje ore zemlju i kozja govna, i dalje je bičuju iz zabave, i dalje je najmlađi šutira dok ne padne i skače joj po leđima i gura je duboko u blato. Jer ako si ubila našu majku, trebalo je bar da ispadneš dečak, kaže on. Ona oseća kako se kreće kroz mnogo mesečevih krugova i leta, ali njena braća još su u danu kad se rodila, danu kad je njena majka umrla.

Kad god dva starija brata putuju na istok jer kažu da ih nijedna žena u njihovom selu neće, najmlađi dolazi kod nje. Njegovo lice joj kaže da je ceo dan mislio zlo. Moja starija braća imaju sreće da su završili obred pre nego mi majka umre, kaže on. Imaju sreće da su postali muškarci. Ali ti uzimaš moju sreću. Nijedan stariji neće da me obreže i napravi muškarcem jer svi mi prokleti. Pošto je gazio po njoj na zemlji svakog dana osam dana, devetog on gazi po njoj u bodljikavom grmlju.

Ona zna zašto je mrze jer joj govore svake noći. Mali demone, majkoubico, kad će majka prestati da zapomaže, pitaju oni. Kad će prestati da u drugozemlju jadikuje o malom đavolu koji je sekao i goreo kroz njenu ku i ubio je. Devojčica osluškuje ne bi li čula majčin plač u zemlji mrtvih, ali ne čuje ništa. Tišina, onda. Ona čuti jer je biju zato što traži više hrane s manje truleži. Ona čuti kad joj kažu: Ne teraj nas da odemo u drugozemlje i molimo njegovog vladara da te uzme i vrati nam našu majku. Ona čuti jer već zna da oni pokušavaju. Tako kaže srednji brat piton ženi one noći.

Tri brata, svi zli. Najstariji je šiba, ostavlja joj dva traga na licu. Srednji je izgladnjuje, kaže ona misli da je žena pa neka sama sebi sprema hranu. A najmlađi, on je najgori jer mu niko ne daje obredno obrezivanje da ga napravi muškarcem i to samo zbog nje. Ubiću te pre nego što postaneš žena, kaže joj. A kaže joj i ovo. Uzeću nož i sam ću iseći tvoju ku glavicu jer se nijedna žena ne usuđuje da te dodirne. Dok ti je i dalje u pukotini, nisi ni dečak ni devojčica. Ti si čudovište.

Devojčica shvata da to svaki put znači nešto drugo. Kad je prvi put nazivaju čudovištem, češe kožu dok ne prokrvari, ljuta što ne može da nađe krljušt koju bi sljuštila češanjem. Grize nokte kako ne bi izrasli u kandže. Kad joj se pojavi svrab između očiju, ona misli da joj raste treće. Ili da će kosa izdžikljati posvuda po njoj kao tokološu, crnom kosmatom demonu za koga najstariji brat kaže da će je napasti dok spava. Jednog dana izviruje iz termitske humke i vidi ženu koja prolazi pored kolibe

i smeje se njenoj braći što su toliko naopaki da je neko sigurno bacio kletvu na njihovu kletvu. Možda ona jeste čudovište. Mali demon. Majkoubica. Devojčica za koju piton žena kaže da je porasla ne okusivši majčino mleko. Nije ni čudo što joj sisice ne rastu. Njen brat kaže da biljke rađaju plodove svojih imenjaka, dakle, ako oni kažu da je ona čudovište, onda će čudovište postati. A kad godine otpadnu i ona vidi kako ljudi slobodno koriste tu reč, devojčica počinje da misli ako nije čudovište, onda jeste kletva koju je njena majka rodila. Čak nije ni lepa, kaže srednji brat. Devojčica prelazi šakama po koži, oseća svaku grubu kost što štrči, a karlične su najveće i najgore, a ružnoća prelazi iz onoga čega se pribojava u ono što zna.

Ali i njena braća lažu. Gledaj dečake, kako srednji brat krade ogrlicu koju najstariji brat osvaja na dongi pa šapuće da ju je najmlađi ukrao. A onda će dve noći kasnije džinovski piton odgmizati dalje s mesinganom ogrlicom oko vrata. I najstariji brat nije najmlađeg brata, a najmlađi brat zauzvrat tuče malu devojčicu, ali on nije završio. Najmlađi brat stavlja otrov u potok u kome piton žena uvek pije i nju savlađuje tolika bolest da glasnik smrti dolazi pod dahom vetra. Srednji brat viče: Ko je ta jadna bolesna neznanka jer ne može reći nikome, čak ni svojoj braći, da svake noći radi zabranjenu stvar i onda razbija jaja koja žena ponekad rodi u visokoj travi na obali reke. A najstariji, uvek kad je pod palminim vinom, govori o muškarcu koga je ubio i ženi koju je silovao, i muškarcu koga je silovao i ženi koju je ubio. Mesečevi krugovi prolaze i godine prolaze pre nego što ta mala devojčica vidi da ništa što izađe iz usta njene braće nikad ne može da prođe kao istina, čak ni ako kažu da je voda mokra i vatra vruća.

I eto. Rešeno. Rešila je pre deset i dva mesečeva kruga. Oko vrata joj je obruč, a za obruč je vezan konopac. Konopac je dovoljno dugačak da ode iz kolibe, šeta se po bašti, pride ogradi, šmugne pored trave, svinja, kokošaka, miša i kojih god životinja što žive u svinjcu. Dakle od pre deset i dva mesečeva kruga i

svake zore ona grize konopac blizu vrata, kraj koji niko nikad ne vidi jer ne žele da je gledaju izbliza. Samo malo svaki put, ponekad samo ugriz, a između žvakanja i pljuvanja ona glode konopac. A onda se pravi da je i dalje sputana, vezuje slab čvor i trza se kao da je prejako vuku. Ali vreme sadnje samo što nije i braća će uskoro doći, vikati: Mala, prljava, vreme je za oranje. Ne. Vreme je za bežanje.

Dan koji bira se smrkava i sunce postaje crno nad glavom. Tamno kao noć. Obruč joj je još oko vrata. Ali ona puze iz humke i obavija dugački konopac oko pasa sve dok ne izgleda da je zmija ubija stiskom. Mala svetlost je prevari da misli kako je sunce sasvim otišlo, ali ono je i dalje visoko na nebu, nije mnogo prošlo od podneva, prsten gori oko crnog središta. Ona ga predugo gleda pa kad pokuša da potrči, oči joj slepe od svetlosti. U vazduhu je sjaj, na zemlji je sjaj. Sve je jarko i gori u belilo. Kokoške kokodaču, zapanjene zato što ih štira s puta, a dok trči prema kapiji, devojčica natrčava pravo na njegove grudi.

„Ali ovo ne izgleda kako treba, govno malo.“

Najmlađi brat.

„Kuda bi da ideš?“, pita on.

On prvo misli da je samo trčala kako bi se igrala sa svinjama, jedinim životinjama prljavijim od nje, ali tad vidi konopac obavijen oko njenog tela. Govno malo, kaže i zgrabi je za kosu. Devojčica vrisne od bola, ali neće da plače. Ona viče i štira, a on odgovara vikom: „Da, deri se i propinji kao životinja“, dok pogledom traži kraj konopca da je zavrti kao čun. Ali utom ga šutne u cevanicu, dobar šut, i on je pušta. Ubilački je pogleda, ne govoreći ništa. Najmlađi brat ispušta mačetu i iz saronga izvlači kožni remen da je bije. Osmeh toliko širok da mu lice izgleda rascepljeno. Ona uzima jednu od stvarčica koje nosi i kad je on napadne kao gepard, treska mu je u lice, malu kozju bešiku ispunjenu njenom pišaćkom starom previše mesečevih krugova pomešanom s prašinom smrvljenih kamenčića koja ga

grebe kad pokuša da otre oči. On urla, zatvorenih očiju. Oslepila si me, zapomaže i kašlje od vatrene pišalice u ustima. Ona ponovo pokušava da beži, ali u otimanju on zgrabi konopac i povlači ga. I vuče i vuče i ona oseća kako se kotrlja dalje, ali je on ipak vuče prema sebi i ništa to ne zaustavlja, zarivanje peta u zemlju, blato, kokošja govna i svinjska govna. Govno malo, više on, uzeću šta uvek uzimam i onda te ubijem, on kaže. Ne traži moju braću, nijedan nije tu da me zaustavi. Eto. Strah prestaje. Braća ne bi došla da je spasu, nego da ga zaustave. Kao da neko vidi da ćeš zgaziti na trn pa upozori trn. On još slep i vuče konopac jednu dužinu ruke za drugom. Ona pušta da je vuče i onda uzima mačetu. Nema još mnogo, osećam to, više on, a ona stvarno nije daleko. Konopac je vuče oko struka, vuče je, steže je, ali ona pušta da se to desi i on sad oseća svinjska govna na njoj. Ona zamahuje iz sve snage i seče.

„Odsekla si mene šaku! Mala kučka! Mala kučka!“

Najmlađi brat urla i kuka i proklinje i traži svoju šaku. Ta mala devojčica konačno potrči. Za njom pleše konopac, sa šakom njenog brata i dalje obavijenom oko njega.

A onda još sunca peče kožu i zaslepljuje oko, i širok drum za dvoje čeze, i utrnulost nogu od tolikog hodanja. Trči od šupe do šupe, od staze do staze, od grma do grma, i od drveta do drveta dok je šuma napokon ne sakrije od njene braće, koja će je svakako tražiti i moliti druge da traže. Četiri dana otkako je imala zaklon, više otkako je okusila hranu i još jedan izlazak meseca pre nego što padne. Devojčica oseća spavanje iako ne sanja, a kad se probudi, kreće se iako joj noge miruju. Konopac bio toliko zategnut da te ubijao kao zmija, kaže promukao glas što pripada ženi koja se naginje nad njom. Gde tvoja majka bude?, pita ona a devojčica se tresu i ne prestaje kao da ju je vazduh prenuo iz omamljenosti. Još jedan dan i truckanje kola joj preseca spavanje. Žena pita: Kuda ideš, mala devojčice, ali devojčica nema odgovor. Nema veze, kaže žena. Oni idu u Kongor.